

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SEKCIÓ

KOVÁCS FERENCNÉ kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(19325/09. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2011. december 20.

*Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt
körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.*

A Kovács Ferencné kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként
tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Françoise Tulkens, *Elnök*,
Danutė Jočienė,
Isabelle Berro-Lefèvre,
Sajó András,
Işıl Karakaş,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Helen Keller *bírák*,

és Stanley Naismith, *Szekció Hivatalvezető*,

2011. november 29-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően
az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (19325/09. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Kovács Ferencné („a kérelmező”) 2009. április 14-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Fazekas T., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Hóltzl L. Képviselő képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmező az Egyezmény 5. cikkének 1.(c) bekezdése alapján azt panaszolta, hogy előzetes letartóztatásának elrendelésére nem jogszerűen került sor.

4. 2011. július 5-én a Bíróság közölte a panaszt a Kormánnyal. Arról is döntés született, hogy a kérelem érdeme és elfogadhatósága együttesen kerül megvizsgálásra (29. cikk 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező 1925-ben született és Budapesten él.

6. 2001. március 8-án hivatalos személy elleni erőszak miatt vádat emeltek a kérelmező ellen. 2003. március 21. és 2008. október 20. között a kérelmező az ügyben kitűzött hét tárgyaláson igazolás nélkül elmulasztotta

a megjelenést. Emiatt a bíróság többször elrendelte elővezetését, ami azonban nem járt eredménnyel.

7. Végül 2009. március 5-én a Tatabányai Városi Bíróság – implicite a büntetőeljárásról szóló törvény 281. § (6) bekezdésére támaszkodva – a kérelmező távollétében elrendelte előzetes letartóztatásba helyezését. Nem egyértelmű, hogy az elrendelésre tárgyaláson, vagy ülésen került-e sor. A kérelmező által a Komárom-Esztergom Megyei Bírósághoz a letartóztatás ellen benyújtott fellebbezés sikertelen volt.

8. 2009. március 17-én a kérelmezőt letartóztatásba helyezték. 2009. április 17-én a letartóztatást megszüntették.

II. A VONATKOZÓ HAZAI JOGSZABÁLYOK

9. A büntetőeljárásról szóló törvény (XIII. fejezet: Az elsőfokú bírósági tárgyalás) 281. § (6) bekezdésének 2007. március 7-ig hatályos releváns része kimondta:

„Ha a bírósági eljárás során a meg nem jelent vádlott elővezetését már elrendelték, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén elfogatóparancsot kell kibocsátani, vagy az előzetes letartóztatását lehet elrendelni.”

10. 10/2007. (III.7.) AB sz. határozatával az Alkotmánybíróság a fenti rendelkezésből törölte az „előzetes letartóztatását lehet elrendelni” részt. Az Alkotmánybíróság lényegében azzal érvelt, hogy eredeti formájában a kifogásolt rendelkezés aránytalan intézkedéshez szolgáltatott jogalapot: az elővezetés elrendelését követően a vádlott bármilyen okból történő pusztán távolmaradása a vádlott jogellenes mulasztásának feltételezéséhez vezetett, minden további vizsgálat nélkül az előzetes letartóztatás elrendelését vonva maga után. Az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításokat tette:

„Az Alkotmány ... írja elő a[z előzetes letartóztatásról szóló] döntési eljárás garanciális szabályaként, hogy a bíróságnak a terheltet előzetesen meg kell hallgatnia. A meghallgatás része ... az eljárás egésze során irányadó tisztességes eljárás [alkotmányos] követelményének. .... Nincs olyan felismerhető alkotmányos érdek vagy cél, amelyből következően a terheltnek ... - a bírói meghallgatásra vonatkozó - [alkotmányos] jogai az eljárás tisztességének sérelme nélkül korlátozhatók lennének.”

11. A 281. § (6) bekezdése fennmaradó részének alkotmányosságát támadó érvekre válaszolva az Alkotmánybíróság mindazonáltal alkotmányosnak találta a rendelkezés elfogatóparancs kibocsátását lehetővé tevő részét, megállapítva, hogy egy ilyen intézkedés – az előzetes letartóztatás elrendelésével szemben, amely ezen a területen a legszigorúbb kényszerintézkedés – még az arányosság határain belül marad. Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy mihelyt a szökésben lévő vagy elrejtőző, illetve elérhetetlen vádlott őrizetbe vételére sor kerül, a bíróság olyan helyzetbe kerül, hogy megvizsgálhatja az előzetes letartóztatás kiszabását esetlegesen szükségessé tevő körülmények érdemét.

12. Következésképpen 2007. március 7-től – így a szóban forgó időszakban is – a 281. § (6) bekezdése az alábbi rendelkezést tartalmazta:

„Ha a bírósági eljárás során a meg nem jelent vádlott elővezetését már elrendelték, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén elfogatóparancsot kell kibocsátani.”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 5. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

13. A kérelmező azt panaszolta, hogy előzetes letartóztatásának nem volt jogalapja a hazai jogban, megsértve az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését, amely kimondja:

„Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:

...

c) törvényes letartóztatás vagy őrizet-be vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben; ...”

14. A Kormány vitatta a panaszt.

A. Elfogadhatóság

15. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. (a) bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért a panaszt elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

16. A Kormány azzal érvelt, hogy a kifogásolt intézkedést a kérelmező eljárás számára való elérhetetlensége tette szükségessé. A Kormány továbbá előterjesztette, hogy a 281.§ (6) bekezdése csak a tárgyaláson elrendelt előzetes letartóztatásra vonatkozik, míg a kifogásolt intézkedés kiszabására ülés keretében került sor.

17. A kérelmező előterjesztette: nem egyértelmű, hogy a kifogásolt intézkedés alkalmazására tárgyaláson vagy ülésen került-e sor. Az alkotmánybírósági döntés mindenestre egyértelmű útmutatást adott arra

vonatkozóan, hogy előzetes letartóztatás kiszabása – tárgyaláson vagy ülésen – az adott körülmények között, pusztán a vádlott távolmaradása miatt, a bíróság általi, bebörtönzést megelőző meghallgatáshoz való alkotmányos jogtól való megfosztásnak minősült.

18. A Bíróság megismétli, hogy az 5. cikk 1. bekezdésében a „törvényes” és „törvényben meghatározott eljárás útján” kifejezések a nemzeti jogra utalnak vissza, s a nemzeti jog anyagi jogi és eljárásjogi szabályainak való megfelelés kötelezettségét fektetik le. Míg a hazai jog értelmezése és alkalmazása rendszerint elsődlegesen a nemzeti hatóságokra, nevezetesen a bíróságokra tartozik, olyan ügyek esetén, amikor – mint az 5. cikk 1. bekezdése alá eső ügyek – a nemzeti jognak való meg nem felelés az Egyezmény sérelmével jár, ez másképpen van. Ilyen ügyekben a Bíróság bizonyos mértékű jogkör gyakorlására jogosult és köteles annak felülvizsgálatára, hogy a nemzeti jogot tiszteletben tartották-e (*Baranowski v. Poland*, no. 28358/95, § 50, ECHR 2000-III). Továbbá, a szabadságtól megfosztást nem csupán a nemzeti jog anyagi jogi és eljárásjogi szabályainak megfelelően kell foganatosítani, hanem a megfosztásnak az 5. cikk céljával, nevezetesen az egyén önkénnyel szembeni védelmével is összhangban kell állnia (egyéb esetjog mellett ld. *Chahal v. the United Kingdom*, 15 November 1996, § 118, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-V).

19. A jelen ügyben a Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmező előzetes letartóztatásának elrendelésére azért került sor, mert elővezetésének elrendelése ellenére kivonta magát az eljárás alól. Igaz, hogy a 281. § (6) bekezdésének eredeti szövege ilyen intézkedést megengedett. Az Alkotmánybíróság azonban 2007. március 7-i hatállyal – azaz a releváns eseményeket jóval megelőzően – eltávolította az „előzetes letartóztatását lehet elrendelni” kifejezést a rendelkezésből. A Bíróság számára lényegtelen, hogy a kifogásolt intézkedés alkalmazására ’tárgyalás’-on vagy ’ülés’-en került-e sor, mivel az alkotmánybírósági határozat indoklásából nyilvánvaló, hogy az előzetes letartóztatás távollévő terheltre történő kiszabásának a lehetőségét az Alkotmánybíróság a(z) – ilyen szigorú intézkedés alkalmazását megelőző – szóbeli meghallgatás biztosításának alkotmányos követelményére figyelemmel távolította el. A Bíróság azt is megjegyzi, hogy a változás ellenére a hatóságok jogosultak maradtak elfogatóparancs kibocsátására annak érdekében, hogy megfelelően megfontolhassák az előzetes letartóztatás szükségességét, valamint a vádlott személyes körülményeit (beleértve a korábbi tárgyalások elmulasztásának alapjául szolgáló körülményeket is), mielőtt a vádlottat elfogják, és a meghallgatás foganatosítása lehetővé válik.

20. A fenti megfontolások elegendőek arra, hogy a Bíróság levonhassa azt a következtetést, hogy a büntetőeljárásról szóló törvénynek a szóban forgó időszakban hatályos 281. § (6) bekezdése nem adott jogalapot a

kérelmező előzetes letartóztatásának a kérelmező távollétében történő elrendelésére.

Ezért az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

21. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

22. A kérelmező 5.000 euró nem vagyoni kártérítést követelt.

23. A Kormány vitatta az igényt.

24. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező nem vagyoni kárt szenvedett, és a teljes kért összeget megítéli számára.

B. Költségek és kiadások

25. A kérelmező további 1.500 eurót kért a Bíróság előtt felmerült költségek megtérítésére. Ez az összeg –125 eurós óradíj mellett – megfelel a kérelmező ügyvédje által kiszámlázandó, tizenkét órányi jogi munka díjának.

26. A Kormány vitatta az igényt.

27. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak annyiban jogosult a költségek és kiadások megtérítésére, amennyiben bizonyítja, hogy azok ténylegesen és szükségszerűen merültek fel, és összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben a birtokában lévő dokumentumokra és a fenti kritériumokra figyelemmel a Bíróság a teljes kért összeg megítélését tartja ésszerűnek.

C. Késedelmi kamat

28. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatóvá *nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 5. cikkének 1. bekezdését megsértették;
3. *Megállapítja*:
  - (a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, az alábbi összegeket kell kifizetnie a kérelmező számára az alperes Állam nemzeti valutájában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:
    - (i) nem vagyoni kár tekintetében 5.000 (ötezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét;
    - (ii) költségek és kiadások tekintetében 1.500 (ezerötszáz) eurót;
  - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2011. december 20-án, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Françoise Tulkens
Elnök